

תקציר

פרשנות כפואטיקה: מינוח פרשני בין תפקוד פרשני לבין תפקוד פואטי במדרש הגדול

גלעד שפירא

אחת השאלות המרכזיות בספרות המדרש התובעת עיון היא סוגיית כפל הפנים שבין אופייה הפרשני לבין אופייה הספרותי. שאלה זו מקבלת משנה תוקף לאור זיהוין של סוגות ספרותיות כמבעים אוטונומיים גם ללא קשר למדרש, כגון הסיפור הדרשני והמשל. העיסוק בסוגות הללו מעלה תהייה על מידת אופיין הפרשני בהופעתן בהקשריו של המדרש המאוחר, ופותח את האפשרות לזהות תפקוד קומפוזיציוני שלהן במסגרות טקסטואליות רחבות. על רקע הדברים הללו בוחן המחבר את תפקודה של הפרשנות עצמה באמצעות המינוח הפרשני ביצירה רחבה מימי הביניים, מדרש הגדול. במרכז הדיון עומדים הביטוי הפרשני 'זהו שאמר הכתוב' ואופן תפקודו כיוצר אשכולות של יחידות טקסטואליות סביב מוקדים תמטיים תוך סימון של יחידות אלה בפרשנות מדרש הגדול. על בסיס סקירה ואפיון של תופעה זו המחבר טוען שהפרשנות במדרש הגדול היא חלק מעיצובו הספרותי הכולל, ואינה ממוקדת דווקא בתפקיד הפרשני אלא בתבנות חומרים טקסטואליים.